

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **H., a.s.**, so sídlom v P., IČO: X., proti žalovanému **JUDr. J.V.**, advokátovi so sídlom v P., IČO: X., **o zaplatenie 633,44 € (19 083 Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 15 C 182/2006, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo 16. apríla 2007 č.k. 15 C 182/2006-54 a rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 27. novembra 2007 sp. zn. 17 Co 172/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** rozsudok Okresného súdu Prievidza zo 16. apríla 2007 č.k. 15 C 182/2006-54 a rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 27. novembra 2007 sp. zn. 17 Co 172/2007; vec vracia Okresnému súde Prievidza na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prievidza rozsudkom zo 16. apríla 2007 č.k. 15 C 182/2006-54 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 19 083 Sk a nahradiť trovy konania 1 140 Sk. Vychádzal zo zistenia, že žalobca zaplatil žalovanému ako právnomu zástupcovi účastníka konania 18. augusta 2005 trovy konania vo výške 19 083 Sk na základe právoplatného rozsudku Okresného súdu Prievidza zo 17. mája 2004 č.k. 5 C 261/2003-42 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne z 12. mája 2005 sp. zn. 19 Co 166/2004. Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2005 sp. zn. 4 Cdo 227/2005 bol rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 12. mája 2005 sp. zn. 19 Co 166/2004 zrušený a vec vrátená Krajskému súde v Trenčíne na ďalšie konanie. Krajský súd v Trenčíne rozsudkom zo 16. februára 2006 sp. zn. 19 Co 343/2005 zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza zo 17. mája 2004 č.k. 5 C 261/2003-42 tak, že žalobu zamietol a žalobcu zaviazal nahradiť žalovanému trovy konania 6 615 Sk. Žalovaný prijal plnenie na

základe právneho dôvodu, ktorý následne odpadol, preto v zmysle § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka je povinný vydať ho žalobcovi. Neprihliadal na skutočnosť, že žalovaný časť prijatého plnenia odovzdal svojmu klientovi, ktorého v konaní zastupoval. Za nepodstatnú považoval námietku žalovaného, že rozhodnutie Najvyššieho súd Slovenskej republiky a naväzujúce rozhodnutie krajského súdu i okresného súd sú nezákonné.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 27. novembra 2007 sp. zn. 17 Co 172/2007 potvrdil rozsudok Okresného súdu Prievidza zo 17. mája 2004 č.k. 5 C 261/2003-42 v znení dovolacej otázky, či na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo zaplatením náhrady trov konania na základe rozsudku skôr zrušeného Najvyšším súdom Slovenskej republiky, je pasívne legitimovaný advokát; žalobcovi nepriznal náhradu trov konania. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že vyplatením sumy 19 083 Sk žalobcom na účet žalovaného ako náhrady trov konania na základe právoplatného rozhodnutia súdu, ktoré bolo neskôr zrušené rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na strane žalovaného vzniklo bezdôvodné obohatenie z dôvodu, ktorý dodatočne odpadol a preto je žalovaný pasívne legitimovaný na jeho vydanie. Aplikáciu ustanovenia § 3 Občianskeho zákonníka na daný prípad vylúčil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky na základe podnetu žalovaného napadol rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu mimoriadnym dovolaním, ktorým žiadal tieto rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Prievidza na ďalšie konanie. Generálny prokurátor Slovenskej republiky uviedol, že rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci, keď súdy dospeli k záveru, že pasívne legitimovaným v konaní je advokát – žalovaný. V tomto prípade bol subjektom hmotnoprávnej povinnosti účastník, ktorému bola náhrada trov konania priznaná, nie jeho právny zástupca (advokát). Vychádzal z toho, že ak je účastník zastúpený advokátom a bola mu prisúdená náhrada trov konania, účastník, ktorý bol zaviazaný na náhradu trov konania je povinný zaplatiť ich na účet advokáta, a to bez zreteľa na to, či trovy vynaložil priamo účastník alebo ich za neho zaplatil advokát. Prípadné vzájomné nároky sú vnútorným vzťahom účastníka a advokáta. Advokát v tomto prípade vystupuje iba ako určené platobné miesto na zaplatenie náhrady trov konania, čo však neznamená, že sa stáva účastníkom konania. Povinnosť zaplatiť náhradu trov konania advokátovi nezakladá advokátovi žiadnu procesnú alebo vecnú legitímáciu. Túto legitímáciu nemožno vyvodit' ani z toho, že časť trov konania predstavujú sumy vynaložené na trovy

právnej pomoci (odmenu a náhradu hotových výdavkov advokáta). Nárok na náhradu trov konania je procesným nárokom, do jeho obsahu sa nepremietajú právne vzťahy založené príkaznou zmluvou (zmluvou o právnej pomoci), ktorá bola uzatvorená medzi účastníkom a jeho advokátom. Práva a povinnosti zo zmluvy o právnej pomoci sa vyrovnávajú mimo procesu a je vecou účastníkov zmluvy ako sa dohodnú. Nárok na náhradu trov konania sa priznáva podľa Občianskeho súdneho poriadku len účastníkovi konania. Zástupca účastníka konania nie je aktívne legitimovaný vo vlastnom mene vymáhať náhradu trov konania priznaným účastníkovi, ktorého v súdnom konaní zastupoval.

Žalobca v písomnom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedol, že rozsudky okresného i odvolacieho súdu považuje za vecne správne. Žalovaný získal majetkový prospech na základe právneho dôvodu, ktorý dodatočne odpadol, tento je povinný vydať. Navrhol, aby dovolací súd mimoriadne dovolanie zamietol a žalobcovi priznal náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovaný sa stotožnil s dôvodmi uvedenými v mimoriadnom dovolaní a navrhol priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je opodstatnené.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Nesprávnym právny posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 90 O.s.p. účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný.

Podľa ustanovenia § 149 ods. 1 O.s.p. ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť ju advokátovi.

Účastníkmi procesnoprávných vzťahov v občianskomsúdnom sporovom konaní sú žalobca a žalovaný; uvedené platí aj na vzťahy vznikajúce pri náhrade trov konania (§ 142 a nasl. O.s.p.). Právnomu zástupcovi v sporovom konaní pred súdom občiansky súdny poriadok nepriznáva postavenie účastníka konania, jeho status v konaní (ako splnomocniteľa) vyplýva len zo vzťahu s tým účastníkom, ktorého v konaní zastupuje na základe plnomocenstva (resp. zmluvy o právnej pomoci). Ak je účastník zastúpený advokátom a bola mu prisúdená náhrada trov konania, účastník ktorý bol zaviazaný, je povinný ju zaplatiť na účet advokáta, a to bez zreteľa na to, či trovy vynaložil priamo účastník alebo ich za neho hradil advokát; prípadné vzájomné nároky sú samostatným vzťahom advokáta a klienta (účastníka). V takomto prípade je advokát len platobným miestom na zaplatenie náhrady trov konania priznaných účastníkovi konania; ustanovenie § 149 ods. 1 O.s.p. nemá žiaden dopad na procesné ani hmotné práva a povinnosti tretích osôb. Určenie platobného miesta má za cieľ povinnému účastníkovi uľahčiť úhradu trov konania na ktorú bol zaviazaný a zjednodušiť vyúčtovanie nákladov vzniknutých medzi účastníkom konania a jeho právnym zástupcom na základe zmluvy o právnej pomoci. Rozhodnutie súdu o povinnosti nahradiť trovy konania je právnym titulom, ktoré vymedzuje oprávnený a povinný subjekt, obsah uloženej povinnosti a prípadne i miesto plnenia.

Zo skutkových zistení okresného i krajského súdu vyplýva záver, že žalovaný, ako advokát zastupoval M.N. (žalobcu) v konaní vedenom pred Okresným súdom Prievidza pod sp. zn. 5 C 261/2003 o zaplatenie odstupného 44 175 Sk s príslušenstvom. Rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo 17. mája 2004 č.k. 5 C 261/2003-42 bola žalovanej (H., a.s.) uložená povinnosť nahradiť žalobcovi (M.N.) trovy konania 8 538 Sk na účet právneho zástupcu žalobcu (JUDr. J.V., advokát). Rozsudkom Krajského súdu Trenčína z 12. mája 2005 sp. zn. 19 Co 166/2004 bolo žalovanej (H., a.s.) uložené nahradiť žalobcovi (M.N.) trovy odvolacieho konania 10 545 Sk na účet právneho zástupcu žalobcu (JUDr. J.V., advokát).

V rozhodnutiach súdov o náhrade trov konania bolo výslovne určené, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi trovy prvostupňového i odvolacieho konania, čím bolo určené, kto

je oprávneným a kto povinným subjektom. Z ďalšej formulácie ukladajúcej povinnosť zaplatiť náhradu trov konania na účet právneho zástupcu žalobcu možno vyvodiť len to, že advokát je platobným miestom pre splnenie uloženej povinnosti oprávneného účastníka. Zaplatením náhrady trov konania na účet advokáta došlo k splneniu povinnosti zo strany povinného voči oprávnenému na zákonom (i rozhodnutiami súdov) stanovenom mieste (mieste plnenia). Ak dôvod tohto plnenia dodatočne odpadol (z dôvodu zrušenia rozhodnutia súdu), pasívne legitimovaným na vrátenie plnenia je účastník konania, nie jeho právny zástupca (advokát), na účet ktorého bola platba poukázaná. Ak by povinný dodatočne nesplnil svoju povinnosť nahradiť trovy konania na účet advokáta, advokát by nemohol podať návrh na nútený výkon rozhodnutia vo vlastnom mene, ale len ako zástupca účastníka, ak má splnomocnenie na podanie tohto návrhu (obdobne rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2004 sp. zn. 4 Cdo 122/2003).

Z uvedených dôvodov vyplýva, že rozhodnutia súdov vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), tak ako to obsahovo vymedzil generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní, Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok Okresného súdu Prievidza zo 16. apríla 2007 č.k. 15 C 182/2006-54 a rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 27. novembra 2007 sp. zn. 17 Co 172/2007 zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Prievidzi na ďalšie konanie (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243b ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách prvostupňového a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 O.s.p. a § 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. januára 2010

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková